

Lausunto

1.4.2026

VN/7272/2024
VN/7272/2024-MMM-65

Ympäristöministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Kommenttinne 1 §:ään – Soveltamisala

1 §:ssä kuvataan hallituksen esityksen soveltamisalaa: *”Tässä laissa säädetään käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja puretun tuulivoimalan sijaintipaikan palauttamisesta voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan sekä näiden toimien varmistamiseksi asetettavasta vakuudesta (purkuvakuus).”* Säännöskohtaisissa perusteluissa mainitaan, että rakentamista edeltäneeseen tilaan palauttamisella tarkoitettaisiin yleensä erilaisia maise-
mointitoimia. Maa- ja metsätalousministeriö (myöhemmin MMM) näkee, että 1 §:ssä sekä säännöskohtaisissa perusteluissa tulisi määrittää paremmin, mitä *”sijaintipaikan palauttamisesta voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan”* tarkoitetaan, sillä määritelmä vaikuttaa merkittävästi maanomistajan mahdollisuuksiin käyttää maata tulevaisuudessa. MMM ehdottaakin 1 §:ään lisättäväksi, että purku- ja palauttamis-/ennallistamistoimien tulisi mahdollistaa alueen käyttö muuhun tarkoitukseen: *”Tässä laissa säädetään käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja puretun tuulivoimalan sijaintipaikan palauttamisesta voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan sekä näiden toimien varmistamiseksi asetettavasta vakuudesta (purkuvakuus).”* perään lisättäisiin esim.: *”Näiden toimien tulisi mahdollistaa alueen käyttö muuhun tarkoitukseen pidemmälläkin aikajänteellä.”* MMM:n ehdottaa tässä yhteydessä säännöskohtaisiin perusteluihin lisättäväksi, että koska valtaosa Suomen olemassa olevasta maatuulivoimasta on rakennettu ja todennäköisesti rakennetaan metsätalousmaalle, tulisi maatuulivoimalan sijaintipaikka olla mahdollista palauttaa metsätalousmaaksi, jolla voidaan kasvattaa elinkelpoista puustoa. Jos maatuulivoimaa on sijoitettu tai sijoitetaan maatalousmaalle, tulisi maatuulivoimalan sijaintipaikka olla mahdollista palauttaa maatalousmaaksi, jolla voidaan kasvattaa esimerkiksi sadontuottokykyistä viljelykasveja. Lisäksi MMM näkee, että säännöskohtaisiin perusteluihin tulisi selkeästi lisätä maanomistajan mahdollisuus vaikuttaa palauttamis-/ennallistamistoimiin.

1 §:n mukaan esitys koskisi vain maatuulivoimaloita. Tuulivoimahankkeita on kuitenkin Suomessa vireillä maa-alueilla, Suomen aluevesialueilla ja Suomen talousvyöhykkeen merialueilla, ja näitä tapauksia koskevaa lainsäädäntöä kehitetään erillisinä hankkeina. MMM toteaa, että tuulivoimahankkeita koskevan sääntelyn tulisi asettaa toiminnanharjoittajan vastuulle, hankkeiden riskienhallinnalle sekä hankkeiden jälkeisille purku- ja ennallistamistoimille mahdollisimman yhdenmukaiset vaatimukset riippumatta siitä, millä alueella hanke sijaitsee.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

1 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa määritellään, että maatuulivoimalaa, joka olisi ollut poissa tuotannollisesta toiminnasta yli yhden vuoden ajan, olisi yleensä pidettävä käytöstä poistettuna tuulivoimalana, joka tulisi purkaa ehdotettavan lain mukaisesti. Esityksessä purkamisvelvoite sidotaan siten voimalan toiminnan loppumiseen eikä sitä kytkentä maanvuokrasopimuksen vuokra-aikaan. MMM ehdottaa lakiin lisättäväksi maanomistajan oikeuden tehdä kunnalle aloitteen purku- ja ennallistamistoimien aloittamisesta välittömästi, kun maanvuokra-aika päättyy tai jos vuokrasopimus on päättynyt ennenaikaisesti esim. vuokralaisen olennaisen sopimusrikkomuksen takia.

Kommenttinne 2–3 §:ään – Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa

2 §:n ensimmäisen momentin mukaan *”Voimalan omistajan on purettava käytöstä poistetun maatuulivoimalan maanpäälliset osat, voimalan perustukset sekä voimalaa ympäröivän pystytys- ja huoltokentän rakenteet. Voimalan omistajan on palautettava puretun voimalan sijaintipaikka voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan.”* Säännöskohtaisten perusteluiden mukaan puretun voimalan sijaintipaikka tulisi voida palauttaa voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan ja alueen mahdollinen myöhempi käyttö muuhun tarkoitukseen, esimerkiksi muuhun rakentamiseen tai metsätalouteen, ei tulisi vaikeutua pidemmälläkään aikajänteellä. Puretun voimalan sijaintipaikan ennalleen palauttamisessa olisi kyse pääasiassa erilaisista maisemointitoimista ja alueelle tyypillisen kasvilisyyden palauttamisesta, kuten metsänistutuksesta, mahdollisten maansiirto- ja muiden maanrakennustöiden jälkeen.

MMM ehdottaa, että 2 §:n ensimmäiseen momenttiin lisättäisiin *”Voimalan omistajan on purettava käytöstä poistetun maatuulivoimalan maanpäälliset osat, voimalan perustukset sekä voimalaa ympäröivän pystytys- ja huoltokentän rakenteet. Voimalan omistajan on palautettava puretun voimalan sijaintipaikka voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan.”* perään *”Näiden toimien tulisi mahdollistaa alueen myöhempi käyttö muuhun tarkoitukseen pidemmälläkin aikajänteellä.”* MMM:n ehdottaa tässä yhteydessä säännöskohtaisiin perusteluihin lisättäväksi, että koska valtaosa Suomen olemassa olevasta maatuulivoimasta on rakennettu ja todennäköisesti rakennetaan metsätalousmaalle, tulisi maatuulivoimalan sijaintipaikka olla mahdollista palauttaa metsätalousmaaksi, jolla voidaan kasvattaa elinkelpoista puustoa. Jos maatuulivoimaa on sijoitettu tai sijoitetaan maatalousmaille, tulisi maatuulivoimalan sijaintipaikka olla mahdollista palauttaa maatalousmaaksi, jolla voidaan kasvattaa esimerkiksi sadontuottokykyistä viljelykasveja. Lisäksi MMM näkee, että säännöskohtaisiin perusteluihin tulisi selkeästi lisätä maanomistajan mahdollisuus vaikuttaa palauttamis-/ennallistamistoimiin esim. kunnan rakennusvalvojan myöntämän purkamisluvan yhteydessä.

MMM kannattaa 2 §:n toisen momentin mukaista kunnan toissijaista purkamisvelvoitetta, jos voimalan omistaja laiminlyö purkamistoimet. Kuten säännöskohtaisissa perusteluissa hyvin todetaan, voimalan purkamiseen liittyvien velvollisuuksien laiminlyönti vaikeuttaa alueen jatkokäyttöä ja vaikuttaa haitallisesti ympäristöön ja maanvuokratilanteissa voi johtaa erityisesti yksityisten maanomistajien kannalta taloudellisesti kohtuuttomiin tilanteisiin.

3 §:n ensimmäisen momentin mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä maatuulivoimalan purkamisluvassa, että voimalan perustukset on poikkeuksellisesti purettava vain luvassa täsmennettyyn syvyyteen asti, jos perustusten purkamisesta kokonaan aiheutuisi ympäristölle haittaa, jota ei voida purkamisen toteutumistavan valinnoilla riittävästi vähentää. Säännöskohtaisten perusteluiden mukaan haitta voisi ilmetä esimerkiksi heikennyksinä alueen lajien ja luontotyyppien suojelutasoon, alueen pohjaveden laadun heikkenemisenä tai muina kielteisinä ympäristövaikutuksina. MMM:n mukaan lain ei tulisi mahdollistaa sellaista kevennettyä perustusten purkua, joka rajoittaisi purkualueen jatkokäyttöä kuten esimerkiksi palauttamista metsätaloukskäyttöön. MMM ehdottaakin, että perustusten purkuvelvoitteesta poikkeaminen tulisi mahdollistaa vain, jos perustusten purkamisesta kokonaan aiheutuisi ympäristölle merkittävää haittaa, ja jos maanomistaja antaa tähän kirjallisen suostumuksensa. (3 §:n ensimmäisen momentin muutosehdotus: *”Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä maatuulivoimalan purkamisluvassa, että voimalan perustukset on 2 §:n 1 momentista poiketen purettava vain luvassa täsmennettyyn syvyyteen asti, jos maanomistaja antaa tähän kirjallisen suostumuksensa ja perustusten purkamisesta kokonaan aiheutuisi ympäristölle merkittävää haittaa, jota ei voida purkamisen toteutumistavan valinnoilla riittävästi vähentää.”*)

3 §:n toisen momentin mukaan ”*kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä maatuulivoimalan purkamisluvassa, että alueen jatkokäyttöön liittyvästä syystä voimalaa ympäröivän pystytys- ja huoltokentän rakenteita ei ole tarpeen purkaa ja että tuulivoimalan sijaintipaikkaa ei ole tarpeen palauttaa voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan, jos maanomistaja antaa tähän kirjallisen suostumuksensa.*” MMM kannattaa tätä. Etenkin alueen uudelleenkäyttö tuulivoiman tuotantoon voi vähentää painetta raivata metsää toisaalla tai ottaa tuottavaa maatalousaluetta tuulivoimakäyttöön.

Kommenttine 4–6 §:ään – Vakuutta koskevat säännökset

Esityksen 4–7 §:en mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomainen määräisi rakentamisluvassa purkuvakuudesta, jolla varmistettaisiin voimalan purkamisesta aiheutuvien kustannusten kattaminen, kun voimala poistetaan käytöstä. Jos voimalan omistaja laiminlöisi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisen, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voisi määrätä voimalan purettavaksi ja realisoida purkuvakuuden purkamistoimien kustannusten kattamiseksi. MMM näkee, että purkuvakuutta koskevat säännökset parantaisivat maanomistajien asemaa nykyisestä. Ilman esitettyjä säännöksiä maanomistaja saattaisi joutua vastaamaan purkamiseen liittyvistä kustannuksista esimerkiksi tilanteissa, joissa voimalan omistaja laiminlöisi purkamisen.

Esityksen 4 §:n mukaan purkuvakuuden asettamisesta vastaisi maatuulivoimalan rakentamishankkeeseen ryhtyvä ennen voimalan rakennustyön aloittamista. MMM näkee perusteltuna, että vakuudet tulee asettaa ennen rakentamistöihin ryhtymistä siinä vaiheessa, kun hankkeesta on tehty investointipäätös ja sille on hankittu rahoitus, jolla pystytään myös kattamaan purkuvakuuksien asettaminen. MMM kuitenkin huomauttaa, että esityksen säännöskohtaiset perustelut antavat osin virheellisen kuvan MMM:n hallinnonalan liikelaitoksen Metsähallituksen ja muidenkin hankekehittäjien hankekehitystoiminnasta. MMM pyytää korjaamaan lain perusteluita siten, ettei anneta kuvaa, että Metsähallituksen tai minkään muunkaan puhdasta hankekehitystoimintaa harjoittavan toimijan tulisi asettaa purkuvakuuksia. Suomessa on tavanomaista, että rakentamishankkeeseen ryhtyvä on eri taho kuin rakentamislupia hakenut hankekehittäjä, joka myy hankkeen ennen rakentamistöihin ryhtymistä tyypillisesti, kun hanke täyttää lupavalmiuden tai rakennusvalmiuden kriteerit.

MMM näkee, että 4 §:ssä tulisi mahdollistaa vakuuden asettaminen porrastuksin, jolloin hankkeiden investoituavuus ei kärsi liian suuresta etupainotteisuudesta. Vakuuksien asettaminen portaittain on tavanomainen toimintatapa toimialalla sopimusperusteisesti, myös MMM:n hallinnonalan liikelaitoksen Metsähallituksen osalta. MMM esittääkin esimerkkinä vakuuksien porrastamista kolmessa erässä: i) 50 % vakuuden yhteisarvosta, kun tuulivoimalan perustusrakentamisen valmistelutyöt alkavat, ii) 25 % vakuuden yhteisarvosta, kun tuulivoimalan perustusrakentamisen valmistelutöiden aloittamisesta on kulunut viisi vuotta ja iii) 25 % vakuuden yhteisarvosta, kun tuulivoimalan perustusrakentamisen valmistelutöiden aloittamisesta on kulunut kymmenen vuotta.

4 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että rakentamishankkeeseen ryhtyvän tulisi liittää tuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen selvitys voimalan purkamisen kustannuksista. MMM näkee, että purkamiskustannusten määrittelemisen veloitteen asettaminen rakentamishankkeeseen ryhtyvälle on sinänsä perusteltua, mutta yhtenäisten säädösten puute voimalan purkamiskustannusten laskemistavaksi on ongelma. Toimijakohtaiset purkamiskustannuslaskelmat mahdollistavat kirjavat käytännöt vakuuden määrän arvioinneissa, mikä ei välttämättä palvele maanomistajan ja toissijaisen purkuveloitteen omaavan kunnan etua tuulivoimayhtiön laiminlyönti- tai konkurssitilanteissa. MMM näkeekin tarpeen 4 §:n viidennen momentin mukaiselle valtioneuvon asetukselle tarkemmiksi säädöksiksi vakuuden määrän laskemiseksi. Näissä tulisi säätää valtakunnallisesta yhtenäisestä ja läpinäkyvästä laskentakaavasta.

Kommenttine 7 §:ään – Purkamisesta määrääminen

Esityksen 4–7 §:en mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomainen määräisi rakentamisluvassa purkuvakuudesta, jolla varmistettaisiin voimalan purkamisesta aiheutuvien kustannusten kattaminen, kun voimala poistetaan käytöstä. Jos voimalan omistaja laiminlöisi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisen, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voisi määrätä voimalan purettavaksi ja realisoida purkuvakuuden purkamistoimien

kustannusten kattamiseksi. MMM näkee, että purkuvakuutta koskevat säännökset parantaisivat maanomistajien ase-maa nykyisestä. Ilman esitettyjä säännöksiä maanomistaja saattaisi joutua vastaamaan purkamiseen liittyvistä kustannuksista esimerkiksi tilanteissa, joissa voimalan omistaja laiminlöisi purkamisen.

Esityksen säännöskohtaisten perusteluiden mukaan ”ennen purkamista koskevan määräyksen antamista kunnan rakennusvalvontaviranomainen voisi määrätä voimalan omistajan esittämään selvityksensä tuulivoimalan toiminnan jatkamisesta, jos voimalan toiminta olisi keskeytynyt. Selvityksen pyytäminen olisi tarpeen, jos voimalan toiminnan jatkamisesta olisi epäselvyyttä esimerkiksi voimalan omistajan heikentyneen maksukyvyn vuoksi tai siksi, että voimalan huoltotoimet olisivat pitkittyneet tavanomaisesta.” MMM näkee, että kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulisi toiminnan keskeytymistilanteissa aina pyytää ennen purkumääräyksen antamista voimalan omistajan selvitys tuulivoimalan toiminnan jatkamisesta. Lisäksi kunnan tulisi näissä tilanteissa kuulla maanomistajaa.

Kommenttinne 8 §:ään – Voimalan omistajan konkurssi

-

Kommenttinne 9 §:ään – Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu

-

Kommenttinne 10 §:ään – Viittaus rikoslakiin

-

Kommenttinne 11 §:ään – Voimaantulo

-

Kommenttinne 56 b §:ään – Maatuulivoimalan purkamislupa

56 b §:n mukaan purkamisluvan hakijan (tuulivoimayhtiön) on selvitettävä voimalan perustusten purkamisen vaikutukset ympäristöön ja keinot, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää. MMM näkee, että 56 b §:n mukaisen selvityksen perusteella ei tulisi mahdollistaa sellaista kevennettyä voimalan perustusten purkua, joka rajoittaisi maanomistajan mahdollisuuksia käyttää aluetta jatkossa esimerkiksi maa- ja metsätalouskäyttöön.

56 b §:n mukaan maatuulivoimalan purkamisluvasta on kuultava maanomistajaa, jos tuulivoimala sijaitsee vuokra-alueella. MMM kannattaa tätä maanomistajan kuulemisvelvollisuutta.

Säännöskohtaisessa perustelussa tulisi MMM mukaan selvästi todeta, että maanomistajalla on aina valitusoikeus tuulivoimalan purkamisluvasta, koska purkamislupa ja sen määräykset vaikuttavat aina maanomistajan asemaan.

Kommenttinne koskien muita rakentamislain muutettavaksi ehdotettavia pykälä

-

Kommenttinne koskien maatuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen liitettävää selvitystä voimalan purkamisen kustannuksista

-

Kommenttinne vaikutusten arviointiin

-

Muut kommenttinne hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

-

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta.

MMM haluaa pykäläkohtaisten kommenttiensa lisäksi tuoda esiin tietyt hallinnonalansa liikelaitoksen Metsähallituksen yleisnäkemykset hallituksen esitykseen. Metsähallituksen tuulivoimaliiketoimintaan kuuluu sekä omien tuulivoimahankkeiden hankekehitystä että alueiden vuokraamista alan toimijoille. Metsähallitus myy omat hankkeensa aina ennen rakentamistöihin ryhtymistä, mutta jää hankkeisiin aina vuokranantajaksi. Metsähallitus nostaa esiin huolensa esityksestä puuttuvista määräajoista liittyen purku- ja ennallistamistoimien aloittamiseen ja valmistumiseen sekä purkamislupien hakemiseen ja purkumääräyksen antamiseen. Metsähallituksen tapaan MMM näkee, että tuulivoimayhtiöllä tulisi olla velvollisuus hakea purkamislupaa jo hyvissä ajoin (esim. vuosi) ennen tuulivoima-alueen maanvuokra-ajan päättymistä, jottei purkamisluvan käsittely- ja mahdollinen valitusprosessi pitkittäisi alueen purku- ja ennallistamistoimien aloittamista. Lisäksi purku- ja ennallistamistoimien valmistumiselle olisi hyvä asettaa takaraja, joka sitoo myös kuntaa toissijaisena purkamisvelvollisena huolehtimaan purkamisvelvoitteen täyttämistä. MMM myös näkee Metsähallituksen tavoin, että maanomistajan näkökulmasta esityksessä olisi hyvä mahdollistaa maanomistajan ja tuulivoimayhtiön yksityisoikeudellisten sopimusten käyttö esim. purkuvelvollisuuden ulottumattomiin jäävien rakenteiden purkamisen mahdollistamiseksi. Lisäksi MMM näkee Metsähallituksen tavoin, että esityksen perusteluita tulisi täsmentää siten, että ”vuokra-alueiden” lisäksi nyt ehdotettava lainsäädäntö kohdistuu selkeästi myös käyttöoikeusalueisiin. Esityksessä on syytä huomioida myös mahdolliset leasing-järjestelyt, joissa voimalan omistaja voi olla eri taho kuin alueen vuokralainen ja varsinainen toiminnanharjoittaja.

Osastopäällikkö

Jonas Liimatta

Neuvotteleva virkamies

Eeva Kaura

Liitteet
Jakelu

YM Ympäristöministeriö

Tiedoksi

VN/7272/2024-MMM-65

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: